

ITINERARI MOVIMENT OBRER A CORNELLÀ DE LLOBREGAT (1962-1978)



Assemblea de treballadors a la Pirelli d'Almeda, anys 70. Font: AHCL.

DOCUMENTACIÓ DE SUPORT

José Fernández Segura

Elionor Selles Vidal

Abril 2012



1. Dades econòmiques i socials de la comarca

POBLACIÓ A CATALUNYA 1950-1970

	Nombre d'habitants			Creixement percentual	
	1950	1960	1970	1950-60	1960-70
Barcelonès	1.446.170	1.840.118	2.319.871	27'24	26,07
Vallès Occ.	174.221	274.372	458.882	57'49	67'25
Baix Llobregat	96.625	155.361	351.279	60'85	126'11
Prov. Bcn.	2.232.119	2.877.966	3.929.194	28'93	36'53
Catalunya	3.240.313	3.925.778	5.121.722	21'15	30'46

Font: Ll. Recolons, *La població a Catalunya*, Barcelona, 1976

Carme Molinero i Pere Ysàs, "Comissions Obreres", dins Pere Gabriel i altres, *Comissions obreres de Catalunya 1964-1989. Una aportació a la història del moviment obrer*, Ed. Empúries, Ceres, Barcelona, 1989, pàg. 47.

POBLACIÓ MUNICIPAL DE LA RODALIA DE BARCELONA 1960-1978

	Nombre d'habitants			Creixement percentual	
	1960	1970	1978	1960-70	1970-78
Badalona	92.257	162.888	216.041	76'55	32'62
Cornellà	24.714	77.314	95.993	212'83	24'15
L'Hospitalet	122.813	241.978	294.284	97'02	21'61
El Prat	14.131	36.363	57.330	157'32	57'66
St Boi de LL.	19.968	50.051	67.321	150'65	34'50
Sta. Coloma Gr.	32.950	106.711	143.568	223'85	34'53

FONT: J.M. Huertas Claveria, *Obrers a Catalunya. Manual d'història del moviment obrer (1840-1975)*, Ed. L'Avenç, col·lec Clio, Barcelona 1994, 2ª edició, pàg. 306. Elaboració pròpia

ACCIDENTS LABORALS 1968-1972

Any	Nombre accidents laborals	Morts
1968	57.467	149
1969	147.823	193
1971	227.601	223
1972	236.050	424

Font: J.M. Huertas Claveria, *Obrers a Catalunya. Manual d'història del moviment obrer (1840-1975)*, Ed. L'Avenç, col·lec Clio, Barcelona 1994, 2^a edició, pàg. 314. Xifres relatives a Catalunya.

CONDICIONS DE VIDA DE LA CLASSE TREBALLADORA ANYS SEIXANTA (en percentatge de població)

	Habitacle inf. 65 m.2	s/aigua corrent	s/calefacció	Rentadora	T.V.	Telèfon	Automòbil	s/vacances
Obrers agrícoles	69	63	100	12	10	1	1	94
Obrers qualificats	54	21	97	52	51	14	7	48

Font: Institut Nacional d'Estadística. Alfons Comín, *Per una estratègia sindical*, Edicions 62, Barcelona 1970, pàg. 36.

2. Primera coordinació del nou moviment obrer. La fàbrica Montesa.

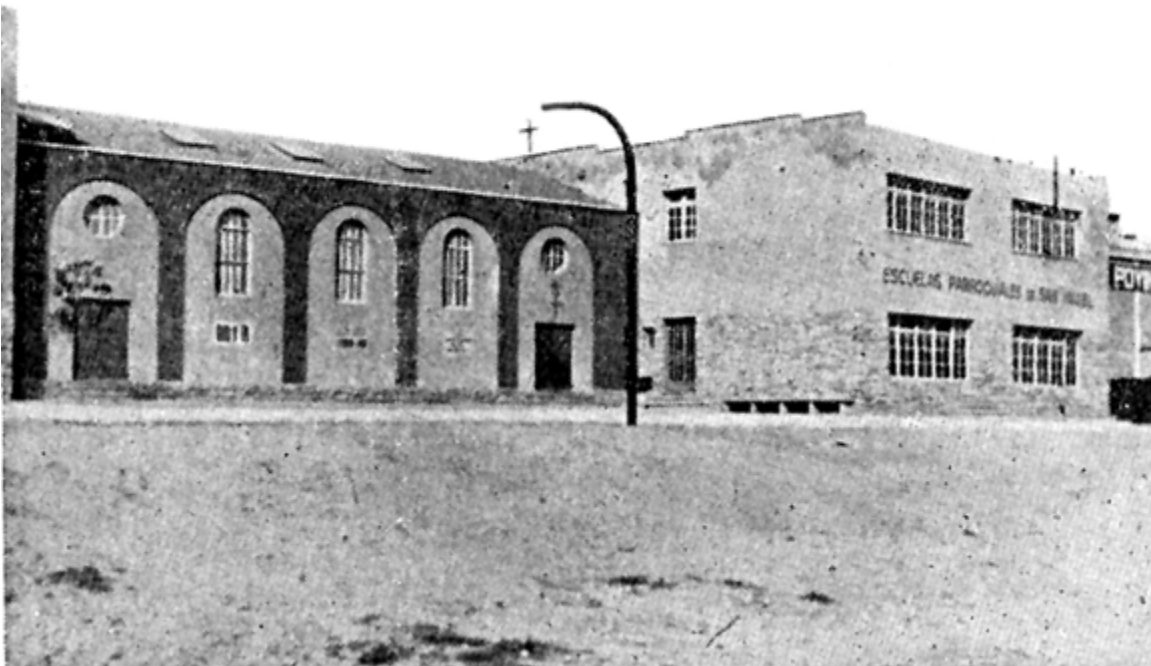


Fàbrica de Montesa d'Esplugues de Llobregat. Font: Web "La moto clàssica"



Interior de la fàbrica Montesa d'Esplugues de Llobregat. Font: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

3. La solidaritat de l'Església de base. Parròquia Sant Miquel de Cornellà.



Parròquia Sant Miquel, anys seixanta

Manifest treballadors a Sant Medir

Con jornales que no nos dejan más que sobrevivir, sin posibilidades de viviendas, sin espacio para nuestros hijos, sin escuelas suficientes además de caras e inaccesibles a nuestras débiles economías y sin posibilidades de darles los medios que les permitan salvarse de ser explotados como nosotros.

¿SE NOS PUEDE REPROCHAR EL QUE QUERAMOS MEJORAR?

(...) Esto no debe ni puede continuar, la clase obrera firmemente unida debe encontrar el camino y el lugar que le corresponde y exigir la construcción de una sociedad de derecho donde la justicia sea para todos. Una sociedad en la que los derechos del hombre sean respetados. Una sociedad en la que la clase obrera pueda tomar sus propias decisiones y responsabilidades en la construcción de un mundo mejor.

Sepan las autoridades que la clase obrera no ha muerto, que existimos. Sepan de nuestra firme decisión de establecer un diálogo con ellas, pero como HOMBRES LIBRES.

Boletín informativo de las Comisiones Obreras de Barcelona, núm. 1, enero 1965

4. Entrisme. Seu de Comissions Obreres, antiga seu del Sindicat Vertical.

Testimoni d'Esteban Cerdán, treballador de Laforsa, sobre l'entrisme

Asisto a la primera asamblea que se celebra en el salón de actos, de plenos, del Ayuntamiento de Cornellá y allí me encontré con la sorpresa y la admiración. Me quedé deslumbrado; había un compañero de la Siemens que intervino, era un jurado de empresa, que lo primero que dice es que allí estaba el retrato de Franco colgado y que por qué tenía que estar. Se armó la marimorena. Estaban los jerarcas sindicales, pero allí aguantamos. A mí me creó una corriente interna de satisfacción que fue algo tremendo porque además vi que no pasaba nada, que se podía empezar a decir cosas.

(...)

Es a través de la intervención que te viene el compañero que te entrega un hoja para ir tal día delante del Gobierno Civil pero que no te dice nada más, o, también, el compañero que te dice que tal día, en tal sitio, va a haber algo pero que todavía no te convocan a reuniones. Había muchas precauciones, yo creo que eran justas, porque era difícil tener confianza en lo desconocido, entonces la gente se jugaba mucho. Esta época es un periodo en el que se va conectando, hablando mucho con la gente, se habla de cosas como de las horas extras, de que las condiciones de trabajo hay que mejorarlas. A partir de ahí se empieza a hablar de que hay una cosa que se llama Comisiones Obreras (...) Vas viendo las cosas que se hacen o no se hacen; en lugar de darte una hoja te dan veinte y así vas cogiendo confianza¹.

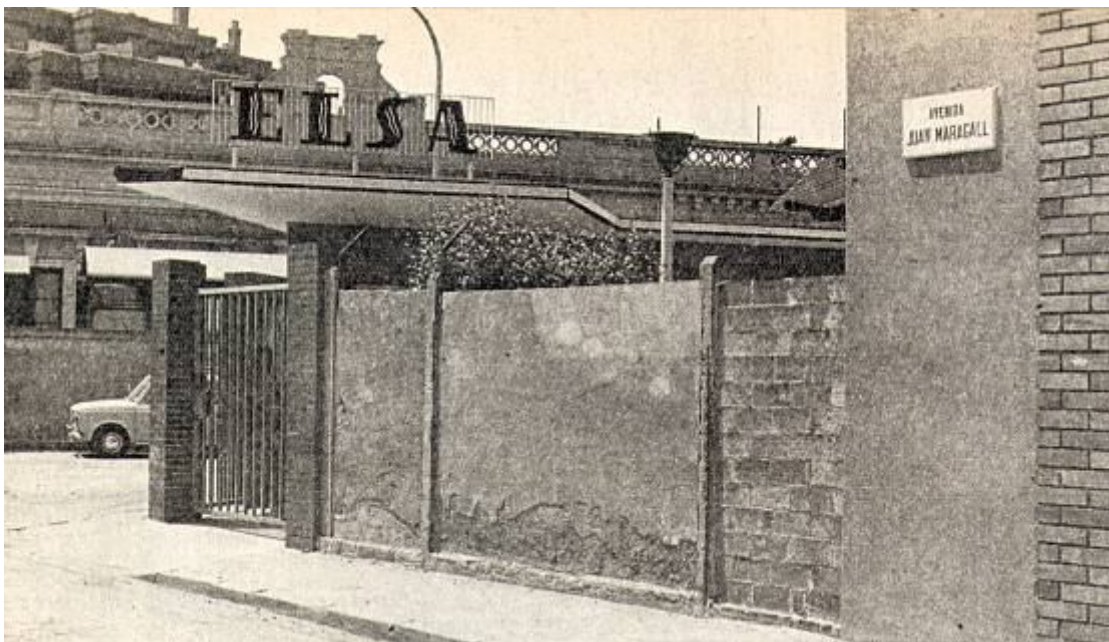
¹ Esteban Cerdán, entrevista 3 de febrer de 1997.

5. La conflictivitat obrera.

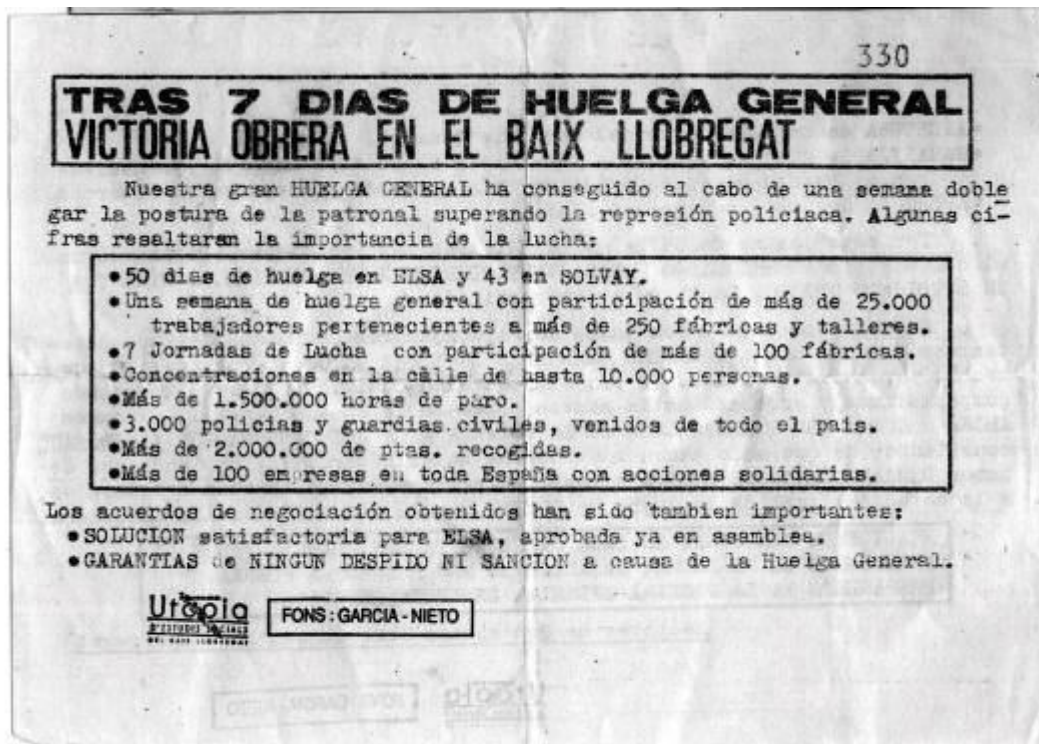


Assemblea de treballadors a la Pirelli d'Almeda, anys setanta.

Font: AHCL.



Fàbrica Elsa de Cornellà. Font: AHCL



Full volant en finalitzar la vaga general de juliol de 1974. Font: Fundació Utopia

6. La vaga de Laforsa (novembre de 1975-febrer de 1976).



Manifestació en suport a la vaga de Laforsa. Font: AHCL

7. Joan García-Nieto: l'honestedat d'un compromís.



Discurs de Joan N. García-Nieto d'acceptació de la medalla d'or de l'Ajuntament de Cornellà. Parròquia de Santa Maria de Cornellà, 1989.

Hay cuatro, cinco cosas a las que no he renunciado y no quiero renunciar: En primer lugar, hijo de Catalunya, viviendo en Cornellà durante 25 años, y al mismo tiempo identificado con los que han venido de fuera buscando un hogar, buscando el pan, buscando el trabajo (...) En segundo lugar, no renunciaré a ser un hombre de fe cristiana vivida en el seno de la comunidad de base de Cornellà, de los movimientos de la comarca, de Cristianos por el Socialismo (...) Tampoco renuncio a continuar siendo hijo de San Ignacio, con una Compañía con vocación de frontera, con vocación total de lucha por la justicia (...) Finalmente, ni renuncio ni los que estamos aquí renunciaremos, a nuestra militancia sindical, en mi caso en el seno de Comisiones Obreras; en mi caso también, en el seno del Partit Socialista Unificat de Catalunya, pero luchando por una gran pluralidad entre toda la izquierda, entre los hombres y mujeres que queremos un mundo más solidario.

8. Cronologia 1962-1978

ANYS	BAIX LLOBREGAT	ESPANYA-CATALUNYA
1962	Vaga de la Siemens. Inundacions.	Vagues mineres a Astúries. Maquinista, Macosa i Hispano-Olivetti. Inundacions al Vallès i Barcelonès.
1963	Conflicte Montesa	Creació del TOP (Tribunal d'Ordre Públic). Execució Julián Grimau (PCE)
1964	Octubre: primera reunió de Comissions Obreres a Sant Miquel de Cornellà	Campanya <i>25 años de paz</i> Novembre: reunió fundacional de Comissions Obreres a Barcelona
1965	Vaga a Rockwell-Cerdans de Gavà	Expulsió de Dom Aureli M ^a Escarré, abat de Montserrat.
1966	Vaga Montesa d'Esplugues de Llobregat	Creació de la USOC (Unió Sindical Obrera de Catalunya). La USO a Espanya es va fundar en 1961. Caputxinada. Creació del SDEUB (Sindicat Democràtic d'Estudiants). Eleccions sindicals. <i>Entrisme</i> de l'oposició en el Sindicat Vertical. Desembre: referèndum <i>Ley Orgánica del Estado</i> .
1967	Conflicte Rockwell-Cerdans Abril: detenció de 40 treballadors a la parròquia d'Almeda de Cornellà.	El TOP declara il·legals les Comissions Obreres
1968	Conflictes Matacàs, Siemens, Pirelli i Rockwell-Cerdans. Manifestació del 1r de maig al <i>Rayo amarillo</i> de Cornellà.	Estat d'excepció al País Basc. Vaga de la SEAT. Fundació de Bandera Roja (BR).
1969	Conflictes a Siemens i Roca Novembre: manifest de la Joventut de Cornellà	Joan Carles I és nomenat successor del General Franco. Gener: estat d'excepció a tot l'estat. Detenció d'Alfons Comín i Joan N. García-Nieto. Desembre: neix la Coordinadora de Forces Polítiques a Catalunya
1970	Conflictes: Pirelli, Fama, Laforsa, Elsa, Papera, Corberó, Fergat, Tornilleria Mata, Soler Almirall, Siemens, Rockwell-Cerdans, Matacàs, Instituts.	Conflicte a Granada, tres morts Desembre: judici de Burgos i Tancament d'intel·lectuals a Montserrat. Conflictes Maquinista, SEAT, Philips i AEG.
1971	Conflictes: Roca, Turbo, Exin, Clausor, Siemens, Laforsa, La Seda Setembre: inundacions.	Conflicte SEAT, mor Antonio Ruíz Villalba. Harry Walker, Maquinista. Octubre: neix l'Assemblea de Catalunya.

ANYS	BAIX LLOBREGAT	ESPANYA-CATALUNYA
1972	Conflictes: Laforsa, Solvay, Fenixbron, Clausor, Soler Almirall, Norma Galindo, La Seda, Pirelli, Fergat, Ermsa, Gallina Blanca, Pianelli, Tornilleria Mata, Elsa, Guix, Instituts, Manifestacions per la canalització del Llobregat	Novembre: concentració de l'Assemblea de Catalunya a Ripoll.
1973	Conflictes de Corberó, Tornilleria Mata, Papelera, Seda, Terlenka, Siemens, Pirelli, Elsa, Solvay.	Desembre: assassinat del President del Govern, Almirall Carrero Blanco. Procés 1001 (contra CCOO). Març: conflicte Tèrmica del Besòs, mor Manuel Fernández Márquez Abril: vagues en solidaritat Tèrmica del Besòs. Maig: Concentració Assemblea de Catalunya a Sant Cugat Octubre: Detenció 113 membres de l'Assemblea de Catalunya
1974	Conflictes: Pirelli, La Seda, Terlenka, Laforsa. Maig: vaga d'Elsa de Cornellà i Solvay de Martorell. Juliol: vaga del metall Juliol: vaga general Desembre, vaga general per la carestia de vida.	Carlos Arias Navarro, president del govern. Execució Salvador Puig Antich. Vaga de la SEAT i d'Hispano Olivetti.
1975	Conflictes: Galletas Solsona, CPC Española, Laboratoris Almirall, Soler Almirall. Novembre: inici de la vaga de Laforsa de Cornellà. Desembre: Clausura del Congrés de Cultura Catalana a Cornellà.	Conflicte Hispano Olivetti: arran d'aquesta vaga neix un nucli de la UGT. Triomf de <i>Les candidatures unitàries i democràtiques</i> a les eleccions sindicals. Setembre: Execució de tres membres del FRAP i dos d'ETA. Novembre: Mort de Franco. Joan Carles I, rei d'Espanya. Desembre: Neix el Consell de Forces Polítiques de Catalunya.

ANYS	BAIX LLOBREGAT	ESPANYA-CATALUNYA
1976	Conflictes: Fama, Soler Almirall Gener-Febrer: vaga de la Laforsa de Cornellà i vaga general a la comarca en solidaridat. Febrer-març: vaga de la Roca de Gavà. Setembre: Diada Nacional de Catalunya a Sant Boi de Llobregat.	Visita dels reis a Catalunya. Febrer: manifestacions massives a Barcelona reclamant llibertats democràtiques. Març: Conflicte laboral a Vitoria, 5 morts Març: Coordinación Democrática (<i>Platajunta</i>) Abril: XXX Congrés de la UGT a Madrid (tolerat). Juny: Assemblée de la UGT a Terrassa, inici de l'extensió territorial. Juliol: Assemblée de Barcelona de les CCOO d'Espanya (clandestina). Juliol: Suárez, president del govern. Estiu: Marxa per la Llibertat. Setembre: creació de la COS (Coordinadora d'organitzacions sindicals) Desembre: referèndum de la <i>Ley de Reforma Política</i>
1977	Conflicte a la Roca de Gavà	Gener: assassinat advocats laboralistes a Madrid, 5 persones mortes Març: desaparició de la COS (Coordinadora d'organitzacions sindicals) Abril: legalització PCE Abril: legalització sindicats Juny: Desaparició del Sindicat Vertical Juny: Eleccions generals Setembre: Gran manifestació a la Diada de Catalunya a Barcelona Octubre: Retorn de Josep Tarradellas. Restabliment de la Generalitat. Octubre: Llei d'Amnistia i Pactes de la Moncloa.
1978		Gener-març: primeres eleccions sindicals democràtiques Desembre: Referèndum Constitució